

Általános tájékoztató a hagyatéki eljárásról

Ügyintézés helye: Pélyi Közös Önkormányzati Hivatal

Helyszín: 3381 Pély, Fő utca 165.

Ügyfelfogadás: hétfőn és szerdán 8-12-ig, illetve 13-16.00-ig,
pénteken 8-12-ig

Ügyintéző és elérhetősége

Kovács Csaba hagyatéki ügyintéző: Tel.: 36/469-931

A **hagyatéki** eljárás az ember (örökhagyó) halálával bekövetkező hagyatékátszállást biztosítja; az örökhagyó vagyonában történő jogutódlást állapítja meg és igazolja.

Az eljárás célja, hogy az örökléssel kapcsolatos valamennyi kérdés jogvita nélkül rendeződjék, és ehhez az érdekeltek a kellő tájékoztatást megkapják.

A hagyatéki eljárás során a **jegyző feladata** a leltár felvételéhez szükséges adatok (az örökhagyó és a hagyatéki eljárásban érdekeltek jogszabályban meghatározott adatai, valamint a hagyatékba tartozó vagyon), továbbá az ezekkel kapcsolatos nyilatkozatok beszerzése, a tényállás tisztázása. A leltár elkészítése során öröklési jogvita eldöntésének nincs helye.

A hagyatéki leltár felvétele (az eljárás jegyzői szakasza) illeték- és díjmentes.

A közjegyző eljárása díjköteles, a közjegyzőt munkadíj és költségtérítés (közjegyzői díjazás) illeti meg. A közjegyző díjáról a www.mokk.hu oldalon, illetve a közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII.23.) IM rendeletről tájékozódhat.

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban Hetv.) 20.§-a szerint leltározni kell a hagyatékban lévő:

- **belföldön fekvő ingatlan** (lakás, garázs, föld, kert, telek stb.) tulajdoni hányadát;
- belföldi cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaságban, illetve szövetkezetben fennálló tagi (részvényesi) részesedést;

- **lajstromozott vagyontárgyat** (olyan ingó dolog vagy jog, melynek meglétét közhiteles nyilvántartás igazolja pl: gépjármű, lőfegyver, védett műalkotás stb.);
- **ingó vagyont**, ha értéke -az örökösök bejelentése alapján- az egy örökösnek jutó ingóörökség törvényben megállapított öröklési illetékmentes értéket (jelenleg 300.000,-Ft) meghaladja.

A hagyatékot leltározni kell akkor is, ha az

- öröklésben érdekelt öröklési érdeke veszélyeztetve van, és méhmagzat, kiskorú, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló nagykorú, ismeretlen helyen lévő személy, ügyeinek vitelében akadályozott természetes személy vagy csak a Magyar Állam az érdekelt;
- örökhagyó végintézkedéssel alapítvány létesítését rendelte el, vagy bizalmi vagyionkezelési jogviszonyt alapított.

Hagyatéki vagyon hiányában, ha az örökösöknek kizárólag örökösi minőségük igazolására van szükségük öröklési bizonyítvány kiállítását kérhetik.

Öröklési bizonyítvány:

Annak a kérelmére, aki valószínűsíti, hogy jogainak érvényesítéséhez vagy megóvásához az örökhagyó utáni öröklési rend igazolása szükséges, a közjegyző az öröklési rendet öröklési bizonyítvánnyal állapítja meg.

Öröklési bizonyítvány kiállításának akkor van helye, ha

- az örökhagyó után hagyatéki vagyon nem maradt, vagy hagyatéki vagyon kizárólag a 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet területi hatálya alá nem tartozó államban (harmadik állam) maradt, vagy
- a hagyatékátadó végzés meghozatalára még nem került sor és a kérelmező igazolja az örökhagyó utáni öröklési rendet és több örökös esetén azt is, hogy az öröklési rend tekintetében az örökösként érdekeltek között öröklési jogi vita nincs.

Az eljárás megindítása, folyamata

A hagyatéki eljárás **hivatalból akkor indul**, amikor a jegyző az örökhagyó haláláról értesül (a halottvizsgálati bizonyítvány alapján, ennek hiányában, a bíróság holtnak nyilvánító vagy a halál tényét megállapító végzése alapján).

Indulhat kérelemre is - olyan személynek a bejelentése alapján, akinek a hagyatéki eljárás megindításához jogi érdeke fűződik. Ezt a jogi érdekét azonban **valószínűsíteni kell**, illetve a bejelentéshez csatolni kell a joghatóság és illetékesség megállapításhoz szükséges adatokat alátámasztó, valamint a bejelentés szerinti örökhagyó halálának tényét igazoló okiratokat.

A halottvizsgálati bizonyítványon megjelölt hozzátartozó (hatóságunk előtt csak az ott megjelölt hozzátartozó ismert) illetve kérelemre indult eljárás esetén az azt megindító érdekelt - **értesítést és tájékoztatást kap** az eljárás megindulásáról az ezzel kapcsolatos teendőiről, nyilatkozattételi kötelezettségéről. **A hagyatékkal kapcsolatos nyilatkozatot a kiértécsített hozzátartozónak kell szolgáltatnia**, de bármelyik öröklésben érdekelt nyilatkozatot tehet. Célszerű annak nyilatkoznia, aki a legtöbb adattal, ténnyel rendelkezik a hagyatéki vagyon és az öröklésre jogosultak adataira vonatkozóan.

A hagyatéki eljárás lefolytatásához az alábbiakban felsorolt iratok szükségesek:

- az elhunyt halotti anyakönyvi kivonata fénymásolatban,
- öröklésre jogosultak felsorolása (személyi adat, lakcím, elérhetőség)
- a hagyatéknak tárgyát képező ingatlan(ok) adataira vonatkozó adatok (cím, helyrajzi szám)
- személygépkocsi (tehergépkocsi, motorkerékpár) forgalmi engedélye, fénymásolatban
- az elhunyt nevére kiállított fenntartásos takarékbetétkönyv, értékpapír, letéti jegy, kincstárjegy, kötvény, gépkocsi nyereménybetétkönyv fénymásolatban
- a lakossági folyószámla, devizaszámla, betétszámla, számlakivonata másolatban
- fel nem vett járandóságokat igazoló iratok (munkabér, táppénz, nyugdíjszelvény) Nyugellátásra jogosult elhunyt esetén a haláleset tényét a nyugellátás felvételére jogosított személy – vagy a várható örökös – 15 napon belül köteles bejelenteni az illetékes nyugdíjfolyósító szervnek
- végrendelet másolati példánya (amennyiben az elhunyt végrendeletet hagyott hátra)
- tartási, életjáradék vagy öröklési szerződés másolati példánya (amennyiben van)
- ha az elhunyt jogi személyiséggel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező társaság tagja volt - cégkivonat, társasági szerződés, vagyoni részesedés igazolásának másolata
- életbiztosítással, halálesetre szóló biztosítással kapcsolatos szerződés másolatban
- a hagyatéki terheket (temetési számlák) igazoló iratok másolatai

Amennyiben az örökgyó után ingatlan, vagy leltározási kötelezettség alá eső vagyontárgy nem maradt, úgy a hagyatéki leltár felvételére nem kerül sor a hagyatéki **eljárás végzéssel megszüntetésre** kerül.

Amennyiben örökgyó hagyatékát belföldön fekvő ingatlan (pl. lakás, garázs, kert, telek stb.) tulajdoni hányada is képezi, az ingatlan értékéről az illetékes települési önkormányzat jegyzője – megkeresésünk alapján – adó- és értékbizonyítványt állít ki. Az adó- és értékbizonyítvány tartalmáról az öröklésben érdekelték tájékoztatást kapnak a hatóságtól, melyre az abban foglaltakkal szemben **illetékköteles** fellebbezéssel élhetnek.

Fellebbezni csak a megtámadott adó és értékbizonyítványra vonatkozóan, tartalmilag azzal közvetlenül összefüggő okból, illetve csak a döntésből közvetlenül adódó jog- vagy érdeksérelemre hivatkozva lehet. A fellebbezést indokolni kell. A fellebbezésben csak olyan új tényre lehet hivatkozni, amelyről az első fokú eljárásban az ügyfélnek nem volt tudomása, vagy arra önhibáján kívül eső ok miatt nem hivatkozott. A jegyző a hagyatéki leltárt csak a fellebbezési határidő lejárta után, ha pedig az adó és értékbizonyítvány ellen fellebbezéssel éltek, akkor a fellebbezés elbírálása után küldi meg a közjegyzőnek.

Ha az öröklésben érdekelték a hagyatéki eljárás közjegyzői szakában szereznek tudomást az adó és értékbizonyítvány tartalmáról, és az abban foglaltakat vitatják, akkor is élhetnek a fellebbezési joggal.

A tényállás tisztázását, a szükséges adatok beszerzését követően kerül sor a hagyatéki leltár elkészítésére, mely mellékleteivel együtt kerül továbbításra a 15/1991. (XI.26.) IM rendelet alapján illetékes közjegyző részére. Az eljárás jegyzői szakasza hivatalunknál ezzel lezárul.

1. Illetékesség

Az eljárás lefolytatására elsősorban örökgyó utolsó belföldi lakóhelye; ennek hiányában, utolsó belföldi tartózkodási helye; ennek hiányában belföldi elhalálozásának helye; ennek hiányában a hagyatéki vagyon fekvésének helye szerinti jegyző az illetékes. Fentiek hiányában a Magyar Országos Közjegyzői Kamara – az öröklésben érdekelt hozzá benyújtott kérelme alapján történő kijelölés – szerinti jegyző az illetékes.

A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékes közjegyző kizárólagos illetékességgel rendelkezik ugyanannak az örökgyónak a hagyatékára vonatkozó újabb eljárásra (póthagyatéki eljárás, megismételt eljárás).

A közjegyzők illetékességét a 15/1991. (XI.26.) IM rendelet alapján az elhalálozás hónapja határozza meg.

A közjegyzők további elérhetőségeiről, az elektronikus ügyintézés lehetőségéről a <http://www.mokk.hu> oldalon tájékozódhat.

2. Póthagyatéki eljárás

Póthagyatéki eljárás lefolytatására akkor kerülhet sor, ha a hagyatéki eljárás (alaphagyatéki eljárás) befejezése után kerül elő a hagyatékhoz tartozó valamilyen vagyontárgy. A póthagyatéki eljárásra a hagyatéki eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni, azzal a különbséggel, hogy kérelemre indul, és ez esetben az eljárást kezdeményező félnek igazolnia kell a halálozás tényét, a hagyatéki vagyon meglétét.

Az alaphagyatéki eljárásban tett nyilatkozatok és elvégzett eljárási cselekmények - az örökség visszautasításától vagy a visszautasítás jogáról való lemondástól eltekintve - a póthagyatéki eljárásra nem hatnak ki.

3. Általános tudnivalók az öröklés rendjéről:

Az öröklés szabályait a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénye szabályozza. Örökölni törvény szerint vagy végintézkedés alapján lehet. Amennyiben örökhagyó után végintézkedés (végrendelet, öröklési szerződés stb.) maradt az öröklés rendjét ez határozza meg.

• Végrendeleti öröklés

Ha örökhagyó után végintézkedés maradt kérjük, nyilatkozatában a végrendeleti öröklésre jogosult(ak) adatát is tüntesse fel és az írásos végintézkedés másolatát kérjük szíveskedjen a nyilatkozathoz csatolni! A hagyatéki leltárban azonban ebben az esetben is szükséges a törvényes öröklésre jogosultak tisztázása, ezért kérjük nyilatkozatában a törvényes öröklésre jogosultakat és adataik feltüntetését is.

4. A törvényes öröklés rendje a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerint:

- Leszármazók öröklése

Törvényes örökös elsősorban az örökhagyó gyermeke. Több gyermek fejenként egyenlő részben örököl. Az öröklésből kiesett gyermek helyén egymás közt egyenlő részekben a kiesett gyermekei örökölnek.

- Házastárs öröklése leszármazó mellett

Az örökhagyó házastársát leszármazó örökös mellett megilleti

- a holtig tartó haszonélvezeti jog az örökhagyóval közösen lakott lakáson és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon;

- és egy gyermekrész a hagyaték többi részéből.

A haszonélvezeti jog nem korlátozható, és a házastárssal szemben megváltása nem igényelhető a leszármazók részéről. A hagyatéki eljárás során kötött osztályos egyezségben a házastársnak a gyermekrész helyett az egész hagyatékra kiterjedő holtig tartó haszonélvezeti jog biztosítható.

A házastárs megváltási igénye

A házastárs – a jövőre nézve – bármikor igényelheti a haszonélvezeti jog megváltását. A haszonélvezeti jog megváltásának a házastárs és a leszármazó méltányos érdekeinek figyelembevételével kell történnie. A megváltásra kerülő vagyonból a házastársat – természetben vagy pénzben – egy gyermekrész illeti meg.

- Házastárs öröklése szülő mellett

Ha leszármazó nincs, vagy nem örökölhet, az örökgyó házastársa örökl az örökgyóval közösen lakott lakást és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakat. Az örökgyóval közösen lakott lakás és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon túli hagyaték felét az örökgyó házastársa örökl, másik felét az örökgyó szülei örökl fejenként egyenlő arányban. Az öröklésből kiesett szülő helyén a másik szülő és az örökgyó házastársa örökl fejenként egyenlő arányban.

- Házastárs egyedüli öröklése

Ha leszármazó és szülő nincs, vagy nem örökölhet, az örökgyó házastársa egyedül örökl.

· Házastárs kiesése a törvényes öröklésből

Nem örökölhet az örökgyó házastársa, ha az öröklés megnyílásakor (az örökgyó halálakor) a házastársak között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás. Az örökgyó házastársának az öröklésből való kiesésére az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reárott kötelezettségtől vagy más tehertől mentesülne.

- Szülő és a szülő leszármazójának öröklése

Ha leszármazó és házastárs nincs, vagy nem örökölhet, az örökgyó szülői örökölné fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölné olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói. Ha a kiesett szülőnek leszármazója nincs, vagy nem örökölhet, egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölné.

- Nagyszülők és a nagyszülő leszármazójuk, dédsülők és leszármazójuk, illetve távolabbi felmenők öröklése

Ha leszármazó, házastárs, szülő és szülőtől leszármazó nincs, vagy nem örökölhet, törvényes örökösök egyenlő részekben az örökagyó nagyszülői. Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén annak leszármazói örökölnék, ugyanúgy, mint a kiesett szülő helyén ennek leszármazói.

Ha nagyszülő és nagyszülőtől leszármazó nincs, vagy nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökagyó dédszülői illetve leszármazói. Ha dédszülő és dédszülőtől leszármazó nincs, vagy nem örökölhet, törvényes örökösök fejenként egyenlő részekben az örökagyó távolabbi felmenői.

- **Az állam öröklése**

Más örökös hiányában, vagy ha az öröklésre jogosultak az örökséget visszautasítják a Magyar Állam a törvényes örökös. Az államot, mint törvényes örököst az örökség visszautasításának joga nem illeti meg.

- **Ági öröklés**

Ha nem az örökagyó leszármazója a törvényes örökös a hagyatékban külön kell választani az ági vagyont. Ági vagyon mindaz, ami az örökagyóra valamelyik felmenőjéről öröklés vagy ajándékozás útján hárult. Ági öröklésnek van helye testvértől vagy a testvér leszármazójától örökölt vagy ajándékba kapott vagyontárgyra is, ha a vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója az örökagyóval közös felmenőjétől örökölte vagy ajándékba kapta. A vagyontárgy ági jellegét annak kell bizonyítani, aki ezt ezen a címen örökölné.

- **Ági örökösök**

A szülő örököli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy felmenőjéről hárultak az örökagyóra. A kieső szülő helyén az ő leszármazói örökölnék a törvényes öröklés általános szabályai szerint. Ha mind az ági vagyontárgy öröklésére jogosult szülő, mind annak leszármazója kiesett, a nagyszülő; ha ő is kiesett, az örökagyó távolabbi felmenője örököli azt a vagyontárgyat, amely róla vagy felmenőjéről hárult az örökagyóra. Ha ági örökös nincs, az ági vagyontárgy az örökagyó egyéb vagyonával esik egy tekintet alá.

A házastársat az ági vagyonon holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg. Az örökagyó házastársával szemben a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyakra ági öröklési igényt nem lehet támasztani.

Az ági öröklés szabályai nem terjednek ki a szokásos mértékű ajándékokra, arra a vagyontárgyra, amely az örökagyó halálakor már nincs meg, de kiterjednek az ilyen vagyontárgy helyébe lépett vagy értékén vásárolt vagyontárgyra.

A Polgári Törvénykönyv szerint az örökhagyó élettársa nem törvényes örökös, így az élettárs csak végrendelet alapján örökölhet.

Öröklésből való kiesési okok:

- kiesik az öröklésből, aki nem éli túl az örökhagyót,
- aki az öröklésre érdemtelen,
- akit az örökhagyó az öröklésből – végintézkedésben – kizárt, vagy kitagadott,
- aki törvényes öröklésre jogosult, de az örökhagyóval kötött írásbeli szerződésben – részben vagy egészben – lemondott az öröklésről,
- aki az örökséget visszautasította.

A törvényes örökös kiesése esetén a soron következő örökös lép a helyébe (pl.: kieső gyermek helyébe az ő gyermeke, vagyis az örökhagyó unokája).

5. Európai öröklési bizonyítvány, Öröklési tanúsítvány

További információt a <http://www.mokk.hu> oldalról olvashat.

6. A felek jogai és kötelezettségei:

Az ügyfél joga:

- a leltár, jegyzőkönyv/helyszíni leltár felvételét kérni, hitelezői igényt bejelenteni
- meghatalmazást adni más részére az eljárásra *(A meghatalmazást teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba kell foglalni. A hagyatéki eljárásban a képviselőként fellépő személy képviseleti jogosultságát hivatalból kell vizsgálni. Az eljárásban a jogi képviselet nem kötelező.)*
- saját ügye irataiba betekinteni, az iratokról – díj ellenében – másolatot kérni *(A hagyatéki eljárás jegyzőnél található iratainak nem hiteles másolatáért járó díj mértéke oldalanként 100 forint. Iratbetekintési jogával a Pp. 162.§-164.§-ai alapján- a sajátosságokból eredő eltérésekkel – élhet.)*

Az ügyfél kötelessége:

- a leltár felvétele során jóhiszeműen közre-, és együttműködni *(A hagyatéki vagyon és az örökös eltitkolása bűncselekmény !)*
- idézésnek, hiánypótlásnak eleget tenni

Az eljárás során gyakorolható jogok:

A hagyatéki eljárás nyelve a magyar

- A hatóságnak címzett beadványokat - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, illetve nemzetközi egyezmény eltérő rendelkezése hiányában- magyar nyelven kell előterjeszteni, a hatóság határozatát magyar nyelven küldi meg

- Az eljárás során szóban **mindenki jogosult anyanyelvét**, nemzetközi egyezményben meghatározott körben anyanyelvét, regionális vagy nemzetiségi nyelvét használni. Az eljárás során, a Magyarországon élő, a nemzetiségek jogairól szóló törvényben elismert valamennyi nemzetiség tagja jogosult nemzetiségi nyelvét a regionális vagy kisebbségi nyelv használatára vonatkozó nemzetközi egyezményben foglaltaknak megfelelően használni
- Az eljárásban a **hallássérült vagy siketvak személy jogosult jelnyelvet** vagy az általa ismert más, törvényben meghatározott speciális kommunikációs rendszert használni. A hallássérült vagy beszéd fogyatékos személy kérésére a meghallgatás helyett írásban tehet nyilatkozatot
- A hagyatéki eljárásban érdekelt a hagyatéki ügy megjelölésével **elektronikus beadványban kérheti**, hogy a részére szóló iratok a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben (továbbiakban Pp.) meghatározottak szerint, elektronikus úton **kerüljenek kézbesítésre**
- Az öröklésben érdekelt a **leltárba felvett ingóság értékének** feltüntetése előtt arra – az érték meghatározását megkönnyítő adatok közzétételével, a tárgy általuk becsült értékének megjelölésével – **nyilatkozatot tehetnek**.
- Ha a hagyaték átadására még nem került sor, az öröklésben érdekelt valószínűsíti, hogy a hagyatékhoz tartozó vagyontárgy veszélyben van, indokolt kérelmében – a **biztosítási intézkedés** költségeinek előlegezésével - biztosítási intézkedés elrendelését kezdeményezheti a leltárba felvett vagyon, e vagyon meghatározott része vagy egyes vagyontárgyak vonatkozásában. Az elrendelhető biztosítási intézkedésről a hagyatéki eljárásról szóló 2020. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban Hetv.) 32.§ (1) és (2) bekezdései rendelkeznek. Biztosítási intézkedés iránti kérelem esetén a biztosítási intézkedés költségeit az köteles előlegezni, aki a biztosítási intézkedést kérte.
- Az örökösként érdekeltnek a hagyatéki eljárás leltározási szakaszában **lehetőségük van egymással, valamint a hagyatéki hitelezőkkel egyezségi tárgyalásokat folytatni, osztályos és egyéb egyezséget kötni**. Megállapodás esetén a felek közös kérelemben kérhetik a megállapodásról készült teljes bizonyító erejű magánokiratba vagy közokiratba foglalt írásbeli nyilatkozat, mint egyezségi tervezet, és az egyezségtervezet egyezségkénti jóváhagyása iránti kérelem közjegyzőhöz - jóváhagyás céljából - történő továbbítását. Az öröklésben érdekelt a hagyatéki eljárásban a közjegyző előtt is egyezséget köthetnek.

